

LUMINA

FOAIE RELIGIOASĂ-CULTURALĂ PENTRU POPOR

ABONAMENTUL:

Pe an:	12	coroane
Pe 6 luni:	6	"
Pe 3 luni:	3	"
Un număr 24 bani		

APARE JOIA

REDACTOR:
Dr CORNEL CORNEAN

REDACTIA ȘI ADMINISTR.: Strada Timișorii Nr. 59.

TELEFON Nr. 30.

INSERTIUNILE SE SOCOTESC AMĂSURAT TARIFEI

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

Constituție și autonomie

I

Dintre vorbele cele mari, cari au început de câțva timp a umbla prin lume și sunt astăzi în gura tuturor, fără a le cunoaște deplin înțelesul adevărat, fac parte și aceste două cuvinte: constituție și autonomie.

Despre ele dorim să dăm iubiților noștri cetitori, în rândurile următoare, câteva lămuriri în legătură cu viața noastră bisericească din timpul de față, când se fac alegeri peste alegeri și se țin sinoade peste sinoade, fiindcă așa cere constituția bisericii noastre.

Cuvântul constituție este foarte vechiu. El a ajuns în folosința popoarelor și limbilor de azi ca un împrumut din graiul strămoșilor noștri romani. S'ar putea tâlmăci pe înțelesul tuturor prin cuvântul: alcătuire. Biserica, de pildă, în întregimea ei este o alcătuire sau constituție. Trupul omului de asemenea este o alcătuire sau constituție făcută din mai multe părți sau mădulare.

Tot așa se înțelege sub cuvântul constituție și în viața de stat ori în viața bisericească o astfel de alcătuire sau întocmire, care este așezată la olaltă din mai multe părți legate între ele prin legături firești, formând toate la olaltă un întreg, dupăcum formează toate mădularele la olaltă trupul omului sau toate cărămizile, lemnele și întocmirile dintr'o biserică trupul acelei biserici.

Noi Români dreptcredincioși din această țară formăm toți laolaltă o mitropolie, care își are întocmirile și rânduelile sale, adecă constituția sa deosebită de constituțiile altor biserici din această patrie.

Constituția mitropoliei noastre e întărită prin rânduelile cuprinse atât în sfintele canoane, cât și în paragraful »Statutului organic«, lucrat de mi-

tropolitul Andreiu baron de Șaguna, primit cu unele schimbări de congresul nostru național-bisericesc din 1868 și sancționat de răposatul Împărat și Rege Francisc Iosif I la 1869. Această constituție mai e asigurată și prin o lege de căpetenie a statului: articolul IX din 1868.

Între părțile, din cari e alcătuită mitropolia noastră — cu 3 episcopii, 63 de protopopiate, 2756 de parohii cu 2007 preoți și preste 2.000.000 suflete de Români dreptcredincioși — trebuie să fie o legătură atât de strânsă și de firească, dupăcum este între singuraticile părți ale trupului omenesc! Fiecare parte a trupului își are dela Dumnezeu rânduită lucrarea sa: picioarele să umble, mâinile să muncească, ochii să vadă, urechile să audă, capul să cugete și să îndrume pe cărări sănătoase întreg trupul, căci altfel: »unde nu-i cap, vai de picioare! Sau după cum a spus înainte cu 400 de ani înțeleptul Domn al Țării Românești Neagoe Basarab cătră fiul său Teodosie: »Mintea stă în trupul omului drept ca steagul în mijlocul războiului. Și toată oastea caută la steag și până când stă steagul în război, nu se chiamă acel război biruit, măcar de are și navală grea spre sine, ostașii tot caută steagul și se adună împrejurul lui. Dar dacă steagul cade, atunci toate oștile se risipesc și nu se știe unul cu altul, cum fac și încătro merg«....

Închipuiți-vă, că mâinile sau picioarele, sau alte mădulare ale trupului ar zice trupului, că nu vor să-l mai asculte, ci ele singure vreau să se conducă pe sine, ori să conducă trupul întreg, — oare ce s'ar întâmpla cu trupul acela? Sau închipuiți-vă — ceeace ar fi tot atât de greu și cu neputință — că stranele unei biserici s'ar mișca dela locul lor și ar începe să strige cătră iconostas, cătră altar ori cătră amvon: »noi suntem biserica,

noi și numai noi, iar de voi nu vrem să știm, nu vă cunoaștem. Așa e și cu constituția bisericească — și cu oricare altă constituție din lume, — dacă s'ar ivi o parte alcătuitoare de jos să se împotrivescă celei de sus zicând: »nu te cunosc, n'ai să-mi poruncești«....

Oricât de cu neputință ni se pare lucrul acesta, el totuș se întâmplă, durere, adeseori. Ceice cârmuesc mitropolia noastră văd uneori cu multă mâhnire, cum se ivesc și se încuibă în unele părți porniri greșite, cari dau prilej de sminteală poporului dreptcredincios. Adevărat, că precum nu este pădure fără uscături, tot așa nu poate fi nici popor fără scăderi mărunte sau mari, fără patimi și păcate. În biserica noastră se dă poporului drept și libertate mare, mai mare decât în oricare altă biserică. Însă din această libertate nime nu poate fi îngăduit să facă acoperemânt răutății. Căci biserica noastră este și trebuie să rămână până la sfârșitul veacului ca un scut dumnezeesc pentru viața sufletească a poporului nostru, ca un așezământ care a avut și va avea totdeauna lipsă de stăpâni luminați și înțelepți. Căci fără de ei ar tânji și s'ar prăpădi.

Istoria suferințelor noastre religioase și naționale din trecut ne dovedește cu prisosință, că în timpul, când biserica noastră a fost lipsită de stăpâni și conducători, întreaga viața poporului nostru a fost bântuită de cele mai grele schingiuri și primejdii.

Știm și din sfânta Scriptură, din înțelepciunea lui Solomon (c. XI. v. 14) că ceice n'au stăpânire, se risipesc ca frunzele. Biserica noastră trebuie să privegheze cu stăruință, ca să nu se risipească credincioșii ei ca niște frunze veștede, ci să-și adune din an în an tot mai mult la olaltă puterile, cu cari i-a înzestrat bunul Dumnezeu și ca niște vlăstari

plini de viață să prindă rădăcini tot mai adânci în moșia strămoșească. Dar aceasta nu se poate întâmpla decât atunci, când Dumnezeu va învrednici biserica și poporul nostru de niște stăpâni buni și conducători înțelepți, de niște adevărați păstori, cari să fie în stare a-și pune sufletul pentru turma lor.

Duhovnic

Din sfânta Scriptură

„Desleagă toată legătura nedreptății, desleagă legăturile cele cu silă făcute, lasă pe cei frânți întru slobozenie și rupe toată scrisoarea cea cu nedreptate. Frânge celui flămând pâinea ta și pe săracii cei fără de casă bagă-i în casa ta; de vezi pe cel gol, îmbracă-l, și nu trece cu vederea pe cei-ce sunt din seminția neamului tău“. (Isaia 58, 6—7).

Dumineca lăsatului de carne

Dr Lazar Iacob

„Zis-a Domnul: când va veni fiul omului întru mărirea sa, și toți sfinții îngeri cu dânsul, atuncea va ședea pe scannul mării sale. Și se vor aduna înaintea lui toate limbile, și îi va despărți pre dânsii unul de altul, precum desparte păstorul oile din capre, și va pune oile de-a dreapta, iară caprele de-a stânga. Atuncia va zice împăratul celor de-a dreapta lui, veniți binecuvântații părintelui meu, moșteniți împărăția, care este gătită vouă dela întemeierea lumii. Că am flămânzit, și mi-ați dat de am mâncat, am însetat și mi-ați dat de am beut, străin am fost și m'ați primit. Gol, și m'ați îmbrăcat, bolnav am fost și m'ați cercetat, în temniță am fost și ați venit la mine. Atuncia vor răspunde lui drep-

ții, zicând: Doamne, când te-am văzut flămând, și te-am hrănit, sau însetat și ți-am dat de am beut, sau când te-am văzut străin, și te-am primit, sau gol, și te-am îmbrăcat, sau când te-am văzut bolnav, sau în temniță și am venit la tine? Și răspunzând împăratul va zice lor: Amin zic vouă: intrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai mei mai mici, mie ați făcut. Atuncia va zice și celor de-a stânga sa: duceți-vă dela mine blăstămaților în focul cel veșnic, care este gătit diavolului, și îngerilor lui. Că am flămânzit, și nu mi-ați dat de mâncare, am însetat și nu mi-ați dat să beau. Străin am fost și nu m'ați primit, gol, și nu m'ați îmbrăcat, bolnav, și în temniță, și nu m'ați cercetat pe mine. Atuncia vor răspunde și ei, zicând: Doamne când te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță, și nu am slujit ție? Atunci va răspunde lor, zicând: Amin grăiesc vouă: întru cât nu ați făcut unuia dintre acești mai mici, nici mie nu ați făcut. Și vor merge aceștia în muncă veșnică, iară dreptii în viața veșnică“. (Matei c. 25, v. 41—46).

*

Biserica îndreaptă astăzi gândul nostru la judecata cea din urmă: cu viața de veci pentru cei buni și munca veșnică pentru cei răi. Și face lucrul acesta plină de îngrijorare și teamă pentru fiii ei, pentru că de se vor deschide odată cărțile și se vor arăta faptele oamenilor, ce vor face atunci oamenii păcătoși? Cum vor sta în fața judecării drepte a lui Dumnezeu?

Pentru aceea astăzi, creștine, mai lasă celelalte griji și — ca în clipa unei mari primejdii ce te amenință — îndreaptă gândul tău la sfârșitul tuturor lucrurilor, gândeste puțin la moarte și judecată. Fă bilanțul, socoteala, vieții tale și vezi, de poți aștepta, în oricare ceas, și fără frică, moartea și judecata lui Dumnezeu? Gândește-te bine, pentru că judecată dreaptă trebuie să fie. Aceasta o cere mintea noastră, dar o pretinde mai pe sus de toate dreptatea lui Dumnezeu.

*

Cum și este viața aceasta? Omul cât trăiește, aleargă, luptă, ca să fie fericit și cu tot dreptul, căci Dumnezeu l-a creat ca să fie fericit. Dar câți oameni se pot mândri cu norocul de a fi ajuns la adevărata fericire? Când ne credem mai siguri și întindem mâna după fericire, atunci vine o întâmplare, care nimicește tot. Și ție, biet muritor, îți rămâne să începi din nou tot lucrul. Săracul e nefericit, pentru că îl apasă năcazurile vieții și multele nedreptăți din lumea aceasta. Nu află fericirea nici aceia cari se încred numai în bogăție și pun toată nădejdea în „boierii și fiii oamenilor“.

Dar nu aflăm nici dreptate deplină pe pământ. Atâtea nepotriviri sunt în lumea aceasta. Adeseori cei buni sufăr, pe când cei răi trăiesc în desfătări, duc viață fără gânduri. Arde lumea de nedreptăți și fărădelegi și câte din acestea nu rămân ascunse înaintea judecătorilor lumești. Câte păcate se fac în ascuns — și acestea să rămână fără pedeapsă cuvenită? Simțul nostru de dreptate nu se împacă cu gândul acesta, pentru aceea ne și rugăm: „Vină împărăția ta“. Să vie împărăția dreaptă a lui Dumnezeu, în care să fie răsplătită viața cucernică și să se dea pedeapsa cuvenită pentru faptele rele.

Împărăția aceasta veșnică a dreptății, cu „cer nou, și pământ nou“, cu fericire deplină — va veni în vremea pe care Dumnezeu în a sa pricepere a pus-o sfârșit lumii de acum. Aceasta este credința noastră, a creștinilor. Dar credința în o viață viitoare nu este numai a noastră, ci o aflăm la toate popoarele, cari au trăit și trăesc pe fața pământului.

Așadar mintea și credința ne spun, că viața aceasta este o întrebare mare, la care numai viața viitoare poate da răspuns bun.

*

Viața viitoare se va începe cu judecată. Dar cum va fi judecata cea din urmă? Aceasta este o întrebare la care mintea nu poate da răspuns, ci trebuie să privim

FOIȚA „LUMINEI“

Din cătănie

Dor

Frunză verde tătăișă
Nu mai plânge măiculiță!
Lasă-l focului de plâns,
Doar ți-o fi acu de-ajuns.
Maică dragă, maică dragă
Vezi mai bine de te roagă;
Roagă-te lui Dumnezeu
Dacă poți și'n locul meu,
Să-mi ajute 'n orice loc
Să trec ne-atins de foc,
Să mă 'ntorc la urmă iară
Sănătos în a mea țară,
Să trăim apoi cu toții
Până încă 'n ceasul morții,
Să trăim cu toți în pace
Pân' la ceasul dela moarte.
O, iubiiții mei părinți,
Știu că sunteți năcăjiți,
Că ne-ați crescut cu amar
Ș'acu ni-s toți la dușman.
Vai Doamne, cum ne făc-și,
Șasă frați și cinci ni-s duși,
Cinci în lume depărtați,
Ca cinci tineri pui de brazi,

Cum sunt brazii din pădure

Ocoliți în flori de mure,

Așa suntem noi acum —

De plâns nu mai pot să spun,

De plâns și de gânduri grele

Că-mi mănă zilele mele.

Când gândesc la voi acasă

Ochișorii lacrimi varsă,

Inimioara greu îmi plânge

Și tot lăcrimează sânge,

Dorul casei rău mă frânge.

Doamne, greu m'ai rânduit

Încă de copilaș mic,

Dar n'am Doamne ce să fac —

Și cu soartea mea mă 'mpac.

Scrisă de: VASILE SUCIU din Jdioara.

Cu badea Iacob de vorbă

Ilie Marin

Cunosc, dragii mei cetitori, într'un sat din Ardeal, pe un țaran, pe care nu l-aș da pe mulți domni, pe mulți „nădrăgari“ de ai noștri. Am să vă spun îndată pentru ce.

N'ajung bine 'n sat și abea s'a răspândit vestea, că am sosit — a și alergat badea Iacob, că așa îl chiamă, să mă vadă. Își ia omenos pălăria din cap, îmi strânge mâna, cu ochii în ochii mei, îmi urează „bun sosit“ în satul lor

și — se pornește să mă descoase. E meșter în descusute badea Iacob!

Mă întrebă de câte'n lună și 'n stele. De Grecia și de Ierusalim, de sborurile lui Vlaicu și de bărbății dela cărma țării, din deosebite țări, de Falb, șolomonarul neamț, mort acum, care prezicea timpul, și de politica bărbatului de stat din Franța: Clemenceau, pe care-l citește, așa, pe românește: Cle-men-ce-au, până când franțuzii îl citesc Clemansó.

Dar ce are a face cetitul, așa sau așa, vorba e că badea Iacob a ținut minte numele, din timp de pace, din „Foaia Poporului“, din „Românul“, din „Tribuna“, din „Gazeta Transilvaniei“, din „Luceafărul“, din „Libertatea“?! (După cum băgați de samă, badea Iacob cunoaște toate zările și revistele noastre, în păr — nu e una să-i treacă cu vederea.)

Ar greși cineva dacă ar spune, că badea Iacob e „dobă de carte“, dar gospodăria și-o dă de mal! Dimpotrivă. Ian intrați în ograda lui — și aveți să vă minunați cât de bine le-a o-rânduit el toate. E meșter!

Casa, curățică ca un pahar, ridicată de dânsul cu ajutorul vecinilor, curtea îngrădită, largă, gata să primească carele, cari vin încărcate dela munca câmpului, hamoarele pline-stup, cotejele deasemenea, cu galițe, cu vite — într'un cuvânt: de-a mai mare dragul să stai de vorbă și să vezi gospodăria lui badea Iacob.

lucrul în lumina credinței, cum ne învață Mântuitorul Cristos.

Judecata o va ținea însuș Mântuitoru Cristos, care va veni „întru mărirea sa și toți sfinții îngeri cu dânsul“.

Ce deosebire între Cristos ca mântuitor și judecător! Ca mântuitor a venit umilit, a fost așa de străin, încât n'a avut unde să-și plece capul; s'a lăsat batjocurit și răstignit de oameni.

Isus ca judecător va veni cu putere și mărirea dumnezească, de care se vor îngrozi toți aceia, cari nu l-au primit. Atunci vrăjmașii de odinioară „vedea-vor pe care l-au împuns“; vedea-vor toți oamenii pe Fiul lui Dumnezeu, pe care l-au supărat cu păcatele lor. Însă acum nu-l vor vedea umilit și blând ca un miel, ci ca pe un judecător drept. Atunci oamenii de groază „vor zice munților acoperiți-ne, și vor zice dealurilor: cădeți peste noi“.

(Osea 10, 8).

„Și se vor aduna înaintea lui toate limbile“. Vor veni toți oamenii și vor da seamă de toate faptele, ba chiar și gândurile și cuvintele lor, pentru că Isus a spus: „Zic vouă, că pentru tot cuvântul deșert care îl vor grăi oamenii, vor să dea seamă de dânsul în ziua judecării“. Acum nu vor mai ajuta neamurile, sau averea, sau numele, ci numai inima curată și faptele bune. Faptele bune vor fi prietenii „cari nu ne vor lăsa nici în clipa aceea înfricoșată.“

După faptele lor, oamenii vor fi despărțiți. Cei buni vor sta de-a dreapta, cei răi de-a stânga. Și se va spune judecata, care va rămânea neschimbată. Cei buni vor moșteni fericirea, pentru că au fost milostivi, au dat de mâncare celui flămând, au primit și mângăiat pe cel întristat. Și plată vor primi, ca și când ar fi făcut bine chiar Domnului. „Întrucât ați făcut unuia dintru acești frați ai mei, mie ați făcut“ — zice Mântuitorul Cristos.

Și va fi mare fericirea celor drepti. Ei nu vor mai ști de ispitele și năcazu-

rile acestei lumi, pentru că „Dumnezeu va șterge toată lacrima dela ochii lor și nu va mai fi moarte, nici plângere, nici durere nu va fi mai mult“. (Apocalipsa 21, 4). Cei răi vor fi trimiși în focul iadului, pentru că ei nu au cunoscut milă către deaproapele lor, nu au vrut să știe de durerile altora, nu au vrut să șteargă lacrimile celor nenorociți. Acolo va fi bogatul răsfățat, care se îmbrăca în haine scumpe, iar pe Lazar, care zăcea la ușa lui, îl lăsa să piară de foame și alții mulți de seama lor: oameni lacomi, sgârșiți, asupritori, nedrepti și cari opresc plata lucrătorilor. Ei n'au avut milă față de alții, acum nu vor afla nici ei milă. Și vor merge toți aceștia în munca veșnică, ca veșnic să se întristeze pentru faptele lor și să-i mustre cugetul pentru viața lor.

*

Toate acestea se vor întâmpla, pentru că cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Domnului nu vor trece niciodată. Când va fi aceasta? Nu-ți este dat omule, să știi. Tu, care ai minte și ești regele tuturor fapturilor, gândește, că începutul judecării este moartea. Dar aceasta niciodată nu-ți trimite sol, ca să te pregătească, ci vine când nu o aștepti. Pentru aceea fii treaz. Presupune că a sosit ziua judecării, gândește la aceasta mai ales astăzi, când „Domnul are ceartă cu locuitorii acestui pământ, căci nu este adevăr, nici iubire, nici cunoștință de Dumnezeu în acest pământ“. (Osea 4, 1).

Da, mai ales acum să priveghiem și să ne rugăm, ca să nu ne înecăm în marea acestei vieți, bântuite de viforul atâtor ispite.

Știrile săptămânii

Mersul războiului. Comunicatele statului major al Monarhiei și agenția telegrafică ungară ne aduc știrea, că până-ce trupele învingătoare ale Germaniei înaintau biruitoare în Rusia curcind pe rând orașele de căpetenie ale acesteia,

Ardealul și Bănatul nost așa de bucuros, ca cu badea Iacob, cel cu pletele lungi și cu mintea așezată.

* * *

De ce amintesc acuma tocmai de ortacul acesta al Dvoastră, iubiți cetitori? Aș vrea să mă citească. Aș vrea să mă urmărească, să cântărească ceea-ce scriu. Aș vrea să-i simt căutătura ochilor lui, căci în căutătura asta aș ceti, ca într'o carte deschisă, dacă a prins sămânța aruncată, sau dacă trebuie să mai adun pământ, glie grasă, ca să încolțească sămânătura sufletului.

Multă pacoste, mult cutremur sufletesc, mult prăpăd a deslănțuit războiul acesta asupra capetelor noastre — dar în fiecare rău, dragii mei, este și un bine, zice înțelepciunea românească. E vorba: binele ăsta, fie el cât de mic, cât de neînsemnat, să-l scoatem la iveală, să-l arătăm în văzul tuturor, să ne bucurăm de el cu inimile noastre însângerate.

E vorba: în potopul ăsta de întunec zărește ochiul nostru sămburul de lumină ce se arată la soare-răsare, vrea să-i dea cinstea cuvenită, ca din sămburele acesta să se pornească vâlvătaia de lumină, curată, aducătoare de seninătate?

Binele războiului acestuia a fost, că neamului românesc din Austro-Ungaria i-a fost dat să-și trimită pe bărbații purtători de arme prin

ca Kiew, Pskow, Luga, încât erau numai 150 km. depărtare de Petrograd, trimișii acestei împărății, atât de puternice cândva, au primit la Brest-Litovsk condițiile de pace ale Germaniei. Astfel Ucraina, Estlanda, Finlanda, Livlanda apoi Polonia, Curlanda și Litvania vor fi țări de sine-stătătoare și popoarelor acestor țări subjugate veacuri de mult dorite. Între Rusia și Turcia se va rectifica hotarul cam cu 100 km. în favoarea Turciei. Războiul între noi și Rusia se încheie, iar prinsonierii vor fi în curând schimbați. Spese de război nu va plăti nici o parte celelaltele.

Pentru-ca pertractările de pace cu România să aibă rezultat, ministrul nostru de externe Czernin s'a întâlnit cu regele Ferdinand al României în Mărășești. Trimisiții României sunt: generalul Averescu, consilierul de legație Argetoianu și încă un general. Pertractările se învârt în jurul acestor trei puncte:

1. Cedări de teritorii Ungariei și Bulgariei; 1. Despăgubiri pentru România din Basarabia și

3. Favoruri economice pentru Monarhia noastră și pentru Germania. Faptul, că Kühlmann și Czernin au rămas la București ne dă nădejdea să credem, că pertractările vor fi în-cununate cu bun sfârșit.

Prinsonierii vin acasă. De când au început sfăturile de pace la Brest-Litovsk cete întregi de prinsonieri au plecat din lagărul lor la drum și mânați de dorul de casă au făcut pe jos sute de km. Au îndurat foame, sete, frig, numai să se vadă odată ajunși la vetrele părăsite înainte cu ani de zile. S'au luat dispoziții ca prinsonierii să fie adunați imediat ce trec frontal nostru și ținuți sub supraveghiere medicală 14 zile, ca să nu lătească morburile lipicioase, cari bântuesc în Rusia. După trecerea acestor 14 zile vor fi supuși altei supraveghieri de 4 săptămâni, în cursul căreia vor avea prilej să capete vești de acasă. Abia după acest răstimp vor fi împărțiți la regimentele lor vechi, și apoi vor primi concediu de 4 săptămâni, pe care îl vor petrece în tihnă în sinul familiei lor. Fruntașii satelor noastre vor ști să facă acestor eroi, cari ani de-arândul au mâncat pâinea amară a robiei rusești, primire cuviincioasă. Fiți bineveniți fraților la reîntoarcerea voastră și dați mulțumită Tatălui ceresc în bisericuțele noastre, că v-ați reîntors, după atâta vreme, teaferi acasă!

Foc mare în Caransebeș. Duminecă dimineața s'a aprins fabrica de lemne a lui Munk din mijlocul orașului nostru. Focul a trecut curând la sărărie și la spitalul militar. Sărăria a

multe țări străine. (Vorbind de binele acesta nu uit, Doamne ferește, relele cele mari, cari ni le-au adus și călătoriile acestea prin țări străine, — căci mormintele proaspete ne sunt mărturie despre jalea răspândită în sufletele noastre.)

S'au pornit, dragii mei, satele românești să învețe geografie — și până când nici neam de neamul nostru dela țară n'a știut până'n anii trecuți dacă este pe suprafața pământului un oraș cu numele Ivangorod — de-acum știm că este, după cum știm și de Isonzo, de Doberdo, de Bălgăradul sârbesc și de alte zeci de orașe și ținuturi, pe unde curge din greu sângele românesc.

În veacurile trecute au pornit, dragii mei, cruciații, cavalerii, cu mare alai, ca să scape pământul sfânt, mormântul Mântuitorului nostru Cristos, din mâinile păgânilor. Ani de zile au ținut aceste „cruciade“ — badea Iacob m'ar întrerupe aici: „Da, da, am cetit eu despre ele în cărțile mele de istorie!“ — și cruciadele acestea au avut, pe lângă alte multe câștiguri pentru creștinătate, marele câștig că luptătorii cu spada și cu tunurile de lemn și cu pucioasă, câși s'au întors pe la căminurile lor, s'au întors cu multe cunoștințe nouă, cu multe legături, legate între dânsii și oameni necunoscuți lor până atunci.

Suntem și noi cruciați, dragii mei. Deși nu ne ducem să scăpăm toți mormântul sfânt

Când vorbești cu badea Iacob trebuie să fii cu ochii 'n patru, să-ți iai mințile 'n cap, să nu spui vre-o bazaconie — că te prinde când ți-e lumea mai dragă, de-a mai mare rușinea.

— „Da, da“, te 'nterupe el câteodată, „așa am pățit-o și eu în New-York“, și râde una din baierile inimei. „Da, da“, zice el altădată și flutură cu cămașa albă prin aier, „asta-i ca de pe la Hamburg“. — „Da frumos mai era pe la Lipsca aia, domnișorul!“

Acum — ce să zici? — dacă auzi pe badea Iacob că vorbește despre New-York, despre Hamburg, despre Lipsca, par'că ai zice: du-te, dragă, până colea în ogradă, îți iai mințile 'n cap și vorbești cu dânsul mai cu tragere de inimă și mai apăsător, fiindcă a văzut și dânsul multă lume-mpărăție.

Cheia, care-ți desleagă toate întrebările ce-ți năvălesc în cap, este asta: badea Iacob a trăit în America trei ani de zile, a văzut multe orașe și țări, a învățat, la timpul său, și englezește, încât a ajuns la fabrica unde lucra să fie „bassu“, un conducător al cetei Românilor.

Se și vede că s'a învățat în lume! La primărie și în comitetul parohial vorba lui este cu greutate, el ține „hangul“ — încât dacă privești în fața cuminte a lui badea Iacob îți zici: Doamne, dă neamului românesc la țară cât mai mulți oameni de ăștia!

Sunt mulți domni, cu cari nu vorbesc în

ars de tot, totaşa şi casa cu maşinile fabricii de lemne. Celelalte magazine şi spitalul au fost mânfuite. Au ostănit mult la stângerea focului senatorul orăşănesc Pauck din Lugoj, comandantul pompierilor dela noi Inandy, iar ordinea, atât de necesară la astfel de întâmplări, a ținut-o capitanul de poliție Al. Reichl. Paguba trece peste 200.000 coroane, care se va restitui, căci casele au fost asigurate. Nu uitați deci dragi plugari, să vă asigurați casele, nutrețul și tot ce aveți, la „Banca generală de asigurare” din Sibiu. O clipă numai și ajunși din om cu stare... cerșitor.

Reprezentanța orașului Caransebeș în ședința sa de Marți a hotărât să întemeieze un azil pentru ajutorarea bolnavilor de offică. Frumos lucru!

† **Agrafina Perin**, tinăra soție a vrednicului nostru preot Valeriu Perin din Glogon a încetat din viață, lăsând în întristare pe jalinicul său soț și un copilăș.

Ocrotoarele mamelor și ale sugătorilor. Spre a reduce mortalitatea îngrozitoare a copiilor sugători, ministrul de interne a dat viață unei noi instituții și anume: a ocrotoarelor mamelor și ale copiilor sugători. Pentru pregătirea acelorora s'a deschis în Timișoara un curs de 6 săptămâni. Învățământul e gratuit, având fiecare a îngrijii de susținerea sa. Se primesc femei în etate de 45 de ani, cari știu ceti și scrie în limba maghiară și au învățat 4 clase civile, ori au alte pregătiri. Preferință au văduvele medicilor, a notarilor, preoților și a învățătorilor, precum și fetele lor mai în etate. La sfârșitul cursului, fiecare primește slujba de ocroitoare a mamelor și a sugătorilor, cu un salariu anual de 600—1000 coroane.

Împrumutul al 8-lea de război. Semnările pentru al 8-lea împrumut de război vor începe pe la finea lunii Aprilie.

Timpul de vară va începe în urma unei noi dispoziții în 1 Aprilie c. n. și va ține până la 29 Septembrie.

Vidimarea certificatelor de călătorie pe linia Timișoara-Arad, care a prilejit călătorilor, cari nu le aveau atâtea neplăceri, a încetat.

Pentru soldați. Toți acei soldați, cari sunt în concediu și cari trebuiau să se reîntoarcă zilele acestea la trupă, mai pot rămânea acasă încă 14 zile dela trecerea termenului concediului avut. Trebuie însă să se înfățișeze la pri-

— totuș, asemenea lor, vrem să luptăm pentru desrobirea sufletului din cătușele sclăviei sufletești și, asemenea lor, ne vom întoarce, aceia, cărora le va hărăzi Dumnezeu zile, acasă, în Ardeal, în Bănat, în Bucovina, la ai noștri și — nu vom mai fi cei de odinioară, căci se va fi schimbat ceva în sufletul nostru.

Nu mor toți pe câmpul de luptă! Ar fi grozav să fie așa. Din spitale, din casele de reconvalescență, chiar de pe câmpul de luptă — se vor porni rânduri-rânduri Români, când s'a lega pacea, pe la căminurile lor.

Cu ce o să ne alegem noi din călătoriile ăstea din timpul din urmă? Ce o să ducem acasă pe la vetrele noastre? Ce vom putea istorisi nevetei, copiilor, părinților, rudeniilor, cunoscuților noștri?

Despre cruciați se zice că, lărgindu-li-se cercul vederii lor, au câștigat ca neguțători, ca oameni de știință, ca oameni cari se îndeletniceau cu artele frumoase, cu muzica, cu zugrăveala pe pânză și pe pereți, cu scrisul. Ni s'a lărgit și nouă cercul nostru de vedere? O să putem secera și noi pe urma seminței aruncate? — „Putem!” m'ar întrerupe badea Iacob, uitându-se la mine, înțelegător.

mărie, ca să li-se spună când au să plece. — **Pentru lucrul câmpului** se slobod acasă și soldații buni pentru front, dacă sunt economi de sine stătători, și anume dela 1 Martie până la 15 Maiu. — **Învățătorii**, cari au împărțire pentru serviciu local, se vor vizita din nou și întrucât vor fi aflați neapți pentru front, vor fi absolvați până la 15 Iuliu 1918. Excepție se face numai cu cei născuți în anii 1899—1894. — **Crucea de trupă Carol** se dă numai acelor soldați cari au petrecut la front cel puțin 12 săptămâni, și cari au luat parte în vr'o luptă. — Toate epistolele, pachetele, cari merg sau vin dela front sunt supuse cenzurei și aceasta din considerare la interesele militare mai înalte. — Pentru serviciu mai ușor la cader sunt îndreptățiți numai soldații născuți în anii 1867—1871. — Comanda suprema a oprit pentru infanterie baterea tobei. Ea se va folosi numai la muzicile militare.

Avanzare. Prietenul nostru **Petru Fotoc**, inginer la Comunitatea de avere, a avansat de locotenent. Major a devenit căpitanul **Nicolae Paserar**, căpitan **George Voichița**, sublocotenent **Stachie Gherga**, învățător în Zorlențul-mare, iar vicecolonel: majorul **A. Wokalek dela comanda de întregire**, toți ofițeri cunoscuți ai regimentului nostru 43.

Și ceapa se recvirează, bine înțales numai în țara ei, la Măcău.

Porțiunile de zahăr se reduc deocamdată numai în cafenele, birturi și a.

Târgul mare al Bocșei va fi Joi în 14 Martie a. c.

Cumpărarea vitelor cornute și a oilor se restrânge de acum înainte așa, că nimeni nu mai poate cumpăra vite și oi fără certificate estradate de autorități.

„**Luceafărul**” este o bancă solidă în Vârșăț, care își încheie socotelile cu un venit curat de peste 70 mii coroane. Directorul ei e vrednicul fruntaș Dr Petru Zepeniag.

O dispoziție laudabilă. Săracii capătă gratuit ghetete, oamenii cu stare mijlocie părechea cu 60 cor., iar cei cu stare bună cu 90 cor. Ghetetele săracilor le plătește orașul. Aceasta se întâmplă în Miskolcz, unde primarul a adunat pe toți vânzătorii de ghetete și pe toți călțunarii și s'a înțales cu o parte din ei, ca să facă și respective să vindă ghetetele cu acest preț. Orașul capătă pielea și talpa trebuincioasă regulat dela ministeriul de comerț și călțunarii și așa au câștig frumos. Oare în celelalte locuri nu s'ar putea face astfel?

Cărți bune. În tipografia „Poporului Român” din Budapesta (VII. Ilka utca 36) apar câteva cărți bune sub numirea „*Carte pentru toți*”. Până acum au ieșit de sub tipar 9 numere și anume: 1. Liga celor cu părul roșu. 2. Câteva povestiri și multe adevăruri. 3. Nuvele și schițe din literatura maghiară. 4. Cetitorul de Maxim Gorki. 5. Primăvara, roman de Al. Ciura. 6. Munții noștri aur poartă. 7. Ce-i frumos și ce-i urât și 8—9. Medicul de casă. Prețul unui număr 40 fil. 12 numere în abonament 4 cor. 30 fil. Recomandăm cetitorilor noștri această mică, dar interesantă bibliotecă.

Grăpatul sămănăturilor

Pavel Grecu

Un lucru pe care ar trebui să-l facă orice plugar e, ca îndatăce pământul s'a svântat într'atâta, încât să poți intra cu trăgătorii (fără ca copitele lor să lase urme adânci) — să grăpeze toate sămănăturile făcute toamna. În unele părți bănățene am văzut, că economii grăpează primăvara grânele — dar cu grapa de lemn. Treaba asta nu e bună. **Grăparea grânelor, săcărilor, orzurilor de toamnă e de a se face primăvara numai cu grapa de fier.** De ce?

Dinții grăpii scormonind pământul dela suprafață împiedecă evaporarea, svântarea apei din țărână. Adecă: peste iarnă din ploii, din zăpadă s'a scurs potop de apă în adâncimile pământului.

Iar apa asta în nizuința ei de a-se scurge în jos — a făcut în țărână mii de drumule, mii de țevișoare foarte strâmte, așa ca de păr. Când dă căldura soarelui de primăvară, când se sbicesc păturile de pământ dela suprafață — atunci tot prin țevișoarele acestea fine se înalță apa din adâncimi cătră suprafață. Iar aici ajungând — soarele, așa zicând, o soarbe. Țevișoarele acestea sunt pricina că primăvara, deși peste iarnă a căzut potop de apă, totuș pământul se uscă repede.

Când grăpăm cu grapa de fier — dinții ei nimicesc la suprafață, așa ca de două degete, țevișoarele amintite. Apa deci vine din afunzimi, dar sborul ei în văzduh e împiedecat, drumul de evaporare i-s'a întretăiat. Silită e deci să rămână la rădăcinile plantelor.

Păstrarea apei e de înșămnătate nespuse de mare pentru plantele noastre economice, mai ales în ținuturile bântuite de secetă. **Până azi nu știm cum să ne apărăm contra secetei, decât arând toamna și iarna adânc, iar primăvara grăpând.** Smulge grapa multe fire de grâu, dar paguba asta nici asemenea nu se poate cu folosul ce-l avem mai apoi.

Tot atât de însemnat, ori poate și mai mult — e grăpatul pentru trifoiști, lucerniști, livezi. Când cosim bunăoară o holdă de trifoi, atunci cosim așa zicând trei din patru părți — apă. Cineva duce acasă 2 cară bine încărcate de trifoi, adecă cam 20 măji; în ăstea sunt cam trei părți materii uscate, iar una apă. Când l-a cosit însă e tocmai întors: 3 părți apă, și una (ori nici atâta) uscătură. Soarele deci a svântat trifoiul și a sorbit din el nu mai puțin de 45 hectolitri de apă, adecă aproape 81 (optzeci și unul) acoave de apă. Un potop întreg așadară.

Înțeleagă deci oricine, că plantele au foarte mare lipsă de apă, și în primul rând: **au lipsă plantele de nutreț.** Siliți-vă dară pe lângă grâne, săcări și a. — a grăpa și trifoiștile, livezile, lucerniștile (*trifoiul mare*). Grăpând rupem și mușchii de pe livezi și lucerniști, cari înăbușesc sub ei iarba cea de preț.

Unde se poate antistiile comunale ar fi bine de ar rândui obștea satului, să grape nu numai sămănăturile și holdele de *nutreț* proprii — ci și islazurile comunale.

Calendarul săptămânii

Februarie		Faur
Zilele săptămânii	Datul	Numele sfinților și sărbătorilor Calendarul Iulian (vechiu)
Joi	22	Sf. sfințitul mucenic Policarp (156).
Vineri	23	Aflarea capului sf. Ioan Botezătorul.
Sâmb.	24	Sâmbăta morților.
Dum.	25	Duminea lăsatului de carne.
Luni	26	Cuviosul părinte Porfirie. (450).
Martți	27	Cuv. păr. Procopie și Vasilie (750).
Merc.	28	Cuviosul părinte Casian († 440)

Cumpărați și cetiți CALINDARUL de BUZUNAR pe anul 1918

Cel mai elegant și mai draguț calendar apărut anul acesta, de folos pentru soldați, economi, tineri, studenți, preoți, învățători, cuprinzând un bogat material literar, poezii din război, povești, nuvele, îndrumări, măsuri și legi noi, despre ajutorul de stat, despre scumpirea biletelor de tren, despre noile ordinațiuni date de guvern în chestia bucatelor, creșterii porcilor, cari soldați pot fi retrași de pe front, sosirea trenurilor, căți alegători români vor fi în Ardeal. Apoi povestiri de toată frumusețea. Sfaturi practice pentru economi și soldați. Multe chipuri. Prețul numai 1 cor. 30 cu porto cu tot. Comandați cât de iute, altfel se vând toate, — la „Poporul Român”, Budapesta VII., Ilka utca 36. 10—2